

ÇIKMIŞ SORULAR

HÂKİMLİK-HMGS

TİCARET HUKUKU

Erhan GÜNEŞ

Konularına Göre Tasnif Edilmiş

Tamamı Çözümlü Soru Bankası

469 soru

2026

2.BASKI

YAYINLARI

HAKİMLİK HMGS
ÇIKMIŞ SORULAR

TİCARET HUKUKU
Erhan GÜNEŞ

KİTABA DAİR
GÜNCELLEMELERİ
QR KODDAN TAKİP
EDEBİLİRSİNİZ.

Genel Yayın Yönetmeni

Metin KAYA

ISBN

978-625-93027-7-5

DİZGİ/GRAFİK TASARIM

DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

KAPAK TASARIMI

DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

MATBAA İLETİŞİM

ARCS Matbaacılık

Zübeyde Hanım Mahallesi

Aslanbey Caddesi Tuna Han

No: 101/2D İskitler/Ankara

Matbaa Sertifika No: 49427

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, kitabın tamamının veya bir kısmının **İmtiyaz Basım Yayın Eğitim Dan. ve Tic. Ltd. Şti.**'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve kitabın hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÖNSÖZ

Sevgili öğrenciler merhaba

Hakimlik ve Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı Çıkmış Sorular Kitabı tamamı çözümlü modüler setten oluşmaktadır. Sette, 2005-2025 arası Adli ve İdari Hakimlik, 2024 ve 2025 Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı, 2005-2025 KPSS, 2005-2025 Kaymakam Adaylığı Sınavı ve 2020-2024 İcra Müdürlüğü soruları bulunmaktadır.

Soru bankası tamamen ÖSYM'nin orijinal sorularından oluşmaktadır. Ancak mevzuat değişiklikleri güncellenerek sorulara işlenmiştir. Ayrıca iptal edilen sorular düzeltilerek kullanılmıştır. Bu anlamıyla uyarlama soru kullanılmamıştır. Bu soru bankasını hazırlamakta ki gayemiz tüm öğrencileri tatmin edecek içeriğe sahip nitelikli çözüm yazmaktır. Önceden hazırlanmış sorunun öğrenciler nezdinde başucu kaynak olarak kabulü açıklamanın nitelikli olmasından geçmektedir.

Soru çözümlerinin açıklamasında birden fazla yöntem kullanıldı. Öncelikle konular tasnif edildi ve ilgili konunun ilk sorusu detaylı bir şekilde tüm yönleriyle açıklandı. İlk sorularda açıklamaların tüm yönleriyle yapılmasındaki amacımız öğrencilerin tekrardan konu anlatım kitaplarına dönmesi ihtiyacını ortadan kaldırmaktır. Tüm yönleriyle açıklamaları yapılan sorularda ayrıca karıştırılma ihtimali olan kısımlar için uyarıcı notlar eklendi. İkinci olarak yalnızca doğru cevabı açıklamakla yetinmedik; ayrıca diğer şıkların neden yanlış veya doğru olduğunu açıkladık. Çoktan seçmeli sınavlarda çalışma yöntemi olarak görsel hafızaya hitap eden şematik açıklamalar öğrencilerde konunun daha fazla kalıcılığını sağlamaktadır. Üçüncü olarak bazı derslerde soruların açıklamalarında şematik yöntem kullanıldı. Kitabı çözmeye başladığınızda yüzlerce tabloyla karşılaşacaksınız.

Hakimlik sınavına hazırlanan öğrencilerimizin özgün soru bankamıza ilgisi dili ve soru tarzı itibarıyla sınava yakınlığıdır. Yayın serimize çıkmış soruların eklenmesiyle öğrencilerimize hem çıkması muhtemel soruları hem de önceki yıllarda çıkmış soruları bir arada çözüme imkanını sağlıyoruz.

Kitaba ilişkin yorum, öneri ve eleştirilerinizi imtiyazhakimlik@gmail.com adresimize gönderebilirsiniz.

Tüm öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle

Şubat-2026

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm

Ticari İşletme Hukuku

Ticari İşletme - Ticari İşletmenin Devri - Ticari İşletmelerde Taşınır Rehni	1
Ticari İş - Ticari Hükümler - Ticari Yargı	13
Tacir Sıfatı - Tacir Sıfatının Sonuçları	33
Ticaret Sicili - Ticaret Unvanı - İşletme Adı	62
Marka - Haksın Rekabet	78
Ticari Defterler - Cari Hesap Sözleşmesi	90
Tacir Yardımcıları	97

2. Bölüm

Şirketler Hukuku

Adi Şirket	126
Ticaret Şirketleri Genel Özellikler	142
Kolektif Şirket - Komandit Şirket	164
Anonim Şirket	180
Limited Şirket - Kooperatif	260

3. Bölüm

Kıymetli Evrak Hukuku

Kıymetli Evrak Türleri ve Genel Özellikleri	278
Poliçe	300
Bono	360
Çek	401

1. BÖLÜM

1. TİCARİ İŞLETME - TİCARİ İŞLETMENİN DEVRİ - TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ

HMGS Nisan 2025

1. Merkezi Türkiye’de bulunan işletmelerde şube olmaya bağlanan sonuçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Merkezin ticaret ünvanına “şube ibaresi” eklenerek kullanılması gerekir.
- B) Bulunduğu yer ticaret siciline tescil edilmesi gerekir.
- C) Atanan ticari temsilcinin yetkisinin şube işleri ile sınırlandırılması mümkündür.
- D) İflas davalarının merkezin bulunduğu yer mahkemesinde açılması gerekir.
- E) Şubeye ayrı sermaye tahsisi zorunludur.

Çözüm

Şubenin tanımı, TTK’da değil, Ticaret Sicili Yönetmeliğinde (m.118) yapılmıştır. Şube, bir ticari işletmeye bağlı olarak ister bu işletmenin merkezinin bulunduğu yerde isterse de başka bir yerde, bağımsız bir sermayesi ve muhasebesi olup olmadığına bakılmaksızın kendi başına sınai ve ticari faaliyetlerin yürütüldüğü yerler ve satış mağazalarıdır.

Şubenin unsurları:

- Şubenin iç ilişkide merkeze bağlı olması

İşletme politikası ve ticari politika bakımından merkeze bağlılık. Acente, Franchise işletmeler, bayiler hukuken bağımsızdırlar, bu nedenle bunlara şube denilemez. Tüm ihtiyaçlar merkez

tarafından karşılanır, kar-zarar da merkeze aittir.

- Şubenin dış ilişkide merkezden bağımsız olması

Şube, merkez adına ve hesabına hak ve borç sahibi olabilir. Şube, merkezin yaptığı türden asli işlemleri yapabilir. Zaten bunu yapamıyorsa şube vasfını kazanamaz.

- Şubenin merkezden ayrı bir yerinin olması

Ayrı yer, esnek anlaşılmalıdır. Zira aynı bina içinde dahi yönetim ve organizasyonun ayrı olması şartıyla mümkün olduğu kabul edilmelidir.

- Şubenin merkezden yönetim bakımından ayrı olması

Şubenin yöneticilerinin de merkezden atandığına dikkat edilmelidir.

Şubenin başlıca özellikleri:

- Şubenin merkezden ayrı bir tüzel kişiliği yoktur.
- Şube, iç ilişkide merkeze bağlı olduğu için kendisi “ayrıca bir ticari işletme” değildir.
- Şubeyle yapılan işlemlerden dolayı uyumsuzluklarda dava hem şube hem merkezin bulunduğu yerdeki mahkemede açılabilir. (HMK m.14) Dava merkeze karşı açılır, şubeye karşı dava açılmaz. Fakat tacirin iflas davası işlem merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinde açılır. (İİK m.154) Ancak işletme merkezi yurt dışında ise Türkiye’de şubenin tescil edildiği yer mahkemesi iflas davasında yetkili olur. Birden fazla şube varsa merkez şubenin bulunduğu yer mahkemesi yetkili olacaktır.
- Şubelerin tescil işlemleri ayrıca kendi buldukları yer ticaret siciline yapılmak ve ilan edilmek zorundadır. (TTK m.40) Şube, merkezin bulunduğu sicil çevresinde açılmış olsa bile yine de tescil edilmek zorundadır. Tescil işlemi açılıştan itibaren 15 gün içinde yapılmalıdır.
- Şubeler buldukları yer ticaret odasına (gerekliyse sanayi odasına da) kaydedilmek zorundadır.
- Şubenin merkezden ayrı bir ticaret unvanı bulunmaz ancak şubeler de işlemlerinde ticaret unvanı kullanmak zorundadırlar. Merkezin ticaret unvanına bulunduğu yerin adını da kullanarak şube eki konulması zorunludur. (TTK m.48) Ör: “İş Bankası AŞ” bir ticaret unvanıdır. Bu bankanın Ankara Kızılay şubesinin kullanacağı ticaret unvanı “İş Bankası AŞ Kızılay Şubesi” şeklinde olacaktır.
- Türk Borçlar Kanunu’ndaki genel temsil düzenlemelerinden biraz farklı olarak ticari temsil ilişkilerinde ticaret hukuku bakımından özel sınırlar getirilmiştir. Şube de burada bir kıstas olarak kullanılmaktadır. Örneğin, Ticari temsilciler ve Ticaret şirketlerinin temsilcilerinin (AŞ’de ve Kooperatifte Yönetim Kurulu, Limitet Şirkette Müdürler, Kolektif ve Adi-Paylı Komandit Şirketlerde temsilciler) temsil yetkilerinin kapsamı kanunen çizilmiştir. Merkez-şube bakımından ve birlikte imza bakımından getirilen sınırlar kanunen çizilmiştir. Bunların dışındaki sınırlamalar dışta iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.
- Şubeler için de ticari defter tutulması zorunludur.

Yanıt, E seçeneği.

KPSS-A - 2024

2. 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu’na göre kural olarak aşağıdakilerden hangisi arasında sırasıyla rehin alan ve rehin veren sıfatıyla rehin sözleşmesi yapılamaz?

- A) Kredi kuruluşları - Çiftçi
- B) Tacir - Esnaf
- C) Esnaf - Esnaf
- D) Kredi kuruluşları - Serbest meslek erbabı
- E) Serbest meslek erbabı - Serbest meslek erbabı

Çözüm

6750 sayılı TİTRK'e göre rehin ilişkisi kredi kuruluşu ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek veya tüzel kişi arasında kurulabilir. Bu durumda kredi kuruluşu rehin alan diğerleri ise rehin veren olabilirler.

Bununla birlikte tacir ve esnafın kendi aralarında da bu kanuna göre rehin ilişkisi kurulması mümkündür. Yani tacir ve esnaf ayrıca bir kredi kuruluşuna ihtiyaç duymazlar. Ancak, çiftçi, üretici örgütü ve serbest meslek erbabı bu kanuna göre rehin ilişkisi kuracaklarsa karşılarında mutlaka kredi kuruluşu olmalıdır. Bu nedenle yanıt E seçeneğidir.

Yanıt, E seçeneği.

İcra Müdür Yardımcılığı – 2024**3. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ticari işletmenin devri sözleşmesinin tabi olduğu geçerlilik şekline ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Adi yazılı şekilde yapılması yeterli olup ticaret siciline tescil ve ilan edilmelidir.
- B) Noterde düzenleme şeklinde yapılması gereklidir.
- C) Sözleşmedeki imzaların noterce onaylanması ve ticaret siciline tescil edilmesi gereklidir.
- D) Sözleşmenin ticaret sicili müdürü önünde imzalanması gerekli olup ticaret siciline tescil edilmelidir.
- E) Sözleşmenin sözlü olarak yapılması yeterli olup ticaret siciline tescil edilmelidir.

Çözüm

Ticari işletmenin devri yazılı şekle tabidir ve ticaret siciline tescil ve ilan edilir. İşletme devrin hüküm ve sonuçlarını tescil ile doğrurur. TTK m.11/3'e göre "Ticari işletme, içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir."

Yanıt, A seçeneği.

Adli Hakimlik Av Geçiş 2023**4. Ticari işletmelerin devriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Ticari işletmenin mal varlığı unsurları arasında devri kanunen özel şekle bağlanmış unsurlar varsa bunların devri için öngörülen özel şekle uyulması gerekir.
- B) Ticari işletmeyi devralan; devrolunan işletmenin borçlarından, devrin alacaklılara bildirilmesinden veya Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilanından itibaren sorumludur.
- C) Ticari işletmenin tacire ait olmayan bir taşınmazda faaliyet göstermesi hâlinde kiracılık hakkının devralana geçmesi kiraya verenin yazılı rızasına bağlıdır.
- D) Ticaret unvanı, devir sözleşmesinin kapsamı dışında bırakılabilir ve işletmeden ayrı olarak başkasına devredilebilir.
- E) Mal varlığı unsurları arasında gemi siciline kayıtlı gemiler bulunan işletmeler, yalnızca elektronik ortamda ve güvenli elektronik imzayla onaylanmış sözleşmelerle devredilebilir.

Çözüm

Ticari işletmenin devriyle ilgili hem TBK'da hem de TTK'da düzenleme mevcuttur. TTK m. 11/3'e göre "Ticari işletme, içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir."

A seçeneği yanlıştır, zira ticari işletme tanımdan da anlaşılacağı üzere içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Örneğin ticari işletmeye ait bir motorlu araç varsa bunun için ayrıca noterde devir işlemi yapılmasına gerek olmayacaktır.

B seçeneği doğrudur. Zira "bir malvarlığını veya bir işletmeyi aktif ve pasifleri ile birlikte devralan, bunu alacaklılara bildirdiği veya ticari işletmeler için Ticaret Sicili Gazetesinde, diğerleri için Türkiye genelinde dağıtım yapılan gazetelerden birinde yayımlanacak ilanla duyurduğu tarihten başlayarak, onlara karşı malvarlığındaki veya işletmedeki borçlardan sorumlu olur. Bununla birlikte, iki yıl süreyle önceki borçlu da devralanla birlikte müteselsil borçlu olarak sorumlu kalır. Bu süre, muaccel borçlar için, bildirme veya duyuru tarihinden; daha sonra muaccel olacak borçlar için ise, muacceliyet tarihinden işleme başlar.

Borçların bu yoldan üstlenilmesinin sonuçları, dış üstlenme sözleşmesinden doğan sonuçlarla özdeşdir. Bildirme veya ilanla duyurma yükümlülüğü devralan tarafından yerine getirilmedikçe, ikinci fıkrada öngörülen iki yıllık süre işlemeye başlamaz. TBK m.202.

Dikkat

İşletmenin devrinin hüküm ve sonuçlarını tescil ile doğduğuna dikkat edilmelidir ancak borçlardan sorumluluk süresinin tescil anından değil de ilan veya alacaklılara bildirim tarihinden başladığına dikkat ediniz.

C seçeneği yanlıştır, zira ticari işletmenin devrinde aksi belirtilmedikçe maddi ve maddi olmayan unsurlar birlikte bir bütün halinde devredilir. Kiracılık hakkı da bu kapsamdadır. Her ne kadar TBK'da "Kiracı, kiraya verenin yazılı rızasını almadıkça, kira ilişkisini başkasına devredemez. Kiraya veren, işyeri kiralarda haklı sebep olmadıkça bu rızayı vermekten kaçınmaz. Kiraya verenin yazılı rızasıyla kira ilişkisi kendisine devredilen kişi, kira sözleşmesinde kiracının yerine geçer ve devreden kiracı, kiraya verene karşı borçlarından kurtulur. İşyeri kiralarda devreden kiracı, kira sözleşmesinin biti mine kadar ve en fazla iki yıl süreyle devralanla birlikte müteselsilen sorumlu olur." Denilse de TTK m.11/3 özel hükmü gereği kiracılık hakkı da aksi belirtilmedikçe işletme devrine dahildir. (Bkz, Arkan, Sabih, Ticari işletme hukuku, sf. 45, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü)

D seçeneği yanlıştır. Ticaret unvanı tek başına devredilemez. Ancak ticari işletme devredilirken, aksi belirtilmedikçe ticaret unvanı da devre dahildir.

E seçeneği yanlıştır. A seçeneğinde de belirttiğimiz gibi, ticari işletmenin malvarlığı içinde devri şekle tabi unsurlar olsa dahi bunlar için ayrı ayrı tasarruf işlemi yapılmasına gerek olmayan işletme bir bütün halinde tek bir devir sözleşmesiyle devredilir. Ticaret siciline tescil ile de hüküm ve sonuçlarını doğurmaya başlar.

Yanıt, B seçeneği.

Adli Hakimlik 2022 – KPSS-A 2024

5. 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na göre rehin sözleşmesinde aşağıdakilerin hangisi yalnızca rehin alacaklısı olabilir?

- A) Tacirler
- B) Kredi kuruluşları
- C) Esnaf
- D) Çiftçiler
- E) Serbest meslek erbabı gerçek kişiler

Çözüm

6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nu m.3'e göre

“Rehin sözleşmesi;

a) Kredi kuruluşları (Ör: Banka, Finansal kuruluşlar, kredi ve kefalet sağlayan kamu-özel kurum kuruluşlar) ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,

b) Tacir ve/veya esnaf arasında, yapılır.”

Buradan anlaşılacağı gibi esnaf, çiftçi, üretici örgütleri ve serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler rehin ilişkisinin sadece kredi alarak rehin veren tarafında olabilirler ve karşılığında ise mutlaka bir kredi kuruluşu olmalıdır. Tacir ve esnaf ise rehin alan veya rehin veren olarak birbirleriyle dahi bu kanuna göre rehin ilişkisi kurabilmektedirler. Bu durumda kredi kuruluşlarının rehin ilişkisinde sadece rehin alan konumunda olacağı görülecektir.

Yanıt, B seçeneği.

Adli Hakimlik Av geçiş – 2021

6. “Mehmet Bülbül” unvanıyla ticari işletme çap ve büyüklüğünde bir fabrika işleten Mehmet, işletmesini adi yazılı bir sözleşmeyle Ayşe'ye devrediyor ve bu durum ticaret siciline tescil ediliyor.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Fabrikanın üzerinde bulunduğu taşınmazın da devredilebilmesi için devir sözleşmesinin resmi yazılı şekilde yapılması gerekmez.
- B) Mehmet, “Mehmet Bülbül” unvanını devrin kapsamı dışında tutmak suretiyle üçüncü bir kişiye devredemez.
- C) Fabrikasından başka bir ticari işletmesi bulunmayan Mehmet, tacir sıfatını kaybetse de Kanun'da belirtilen süreyle iflasa tabi olmaya devam eder.
- D) Mehmet'in işletmenin devrinden önceki borçlarından doğan sorumluluğu 2 yıl süreyle devam eder.
- E) Devir sözleşmesinde açıkça öngörülmesi şartıyla ticari işletme malvarlığı kapsamındaki fikri mülkiyet hakları da devredilebilir.

Çözüm

Ticari işletmenin devri yazılı şekle tabidir ve ticaret siciline tescil ve ilan edilir. İşletme devrin hüküm ve sonuçlarını tescil ile doğurur. TTK m.11/3'e göre "Ticari işletme, içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir."

A seçeneği doğrudur, zira ticari işletme devir sözleşmesi ile içerdiği tüm maddi ve maddi olmayan unsurlarıyla devredildiği için bunların içinde devri şekle tabi olan değerler varsa ayrıca yapılmasına gerek kalmadan tek bir devir sözleşmesi ile devredilir.

B seçeneği doğrudur, zira ticaret unvanı tek başına devre konu olmaz. Ancak ticari işletme devredilirken sözleşmede aksi belirtilerek ticaret unvanı devrin dışında tutulabilir. Bu durum ticaret unvanını tek başına devretmek için değildir, devreden başka ticari işletmeleri varsa onları bu unvan ile işletmeye devam edebilmesi içindir.

C seçeneği doğrudur. İİK m.44'e göre ticareti işletmesini devrederek veya kapatarak terk eden bir tacir bu durumu 15 gün içinde ticaret siciline de terkin ve ilan ettirmelidir. Dikkat edilecek husus şudur, tacir sıfatı işletmenin devrinin tescili ile veya ticari işletmenin fiilen işletilmesine son verilmesi ile sona erecektir ve bu durum 15 gün içinde ticaret siciline bildirilmelidir. İşte bu terkinin ilandan itibaren bu kişiler (artık tacir olmadıkları halde) 1 yıl daha (hak düşürücü süre) alacaklılar tarafından iflas yoluyla takip edilebilirler. "Ticareti terk eden bir tacir 15 gün içinde keyfiyeti kayıtlı bulunduğu ticaret siciline bildirmeye ve bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren bir mal beyanında bulunmaya mecburdur. Keyfiyet ticaret sicili memurluğunca ticaret sicili ilanlarının yayınlandığı gazetede ve alacaklıların bulunduğu yerlerde de mutad ve münasip vasıtalarla ilan olunur. İlan masraflarını ödemeyen tacir beyanda bulunmamış sayılır. Bu ilan tarihinden itibaren bir sene içinde, ticareti terk eden tacir hakkında iflas yolu ile takip yapılabilir. Ticareti terk eden tacir, mal beyanının tevdi tarihinden itibaren iki ay müddetle haczi kabil malları üzerinde tasarruf edemez..." İİK m.44.

D seçeneği doğrudur. TBK m.202 gereğince işletmeyi devralan işletmenin bildiği bilmediği tüm borçlarını devralır ve işletmeyi devreden işletmenin devrinden önceki borçlardan dolayı 2 yıl daha devralanla birlikte müteselsilen sorumlu olmaya devam eder. Bu süre hak düşürücü olup muaccel borçlarda alacaklılara bildirim veya ilandan başlarken, müeccelse muaccel olduğunda başlar.

E seçeneği yanlıştır. İşletmenin maddi ve maddi olmayan unsurları (fikri mülkiyet hakları gibi) sözleşmede ayrıca belirtilmesine gerek olmaksızın bir bütün halinde devredilmiş olur. Aksine devrin dışında tutulmak istenen hususlar varsa bunların ayrıca belirtilmesi gerekir.

Yanıt, E seçeneği.

KPSS-A – 2021

7. Ticari işletmeyi devreden, devralan ile birlikte işletmenin borçlarından dolayı ne kadar süre boyunca müteselsil sorumlu olur?

- A) 6 ay
- B) 1 yıl
- C) 2 yıl
- D) 5 yıl
- E) 10 yıl

Çözüm

Bir ticari işletmeyi devralan işletmenin bildiği bilmediği tüm borçlarını devralır ve bu borçlardan o borçların zamanaşımı süresi boyunca sorumlu olmaya devam eder. Ancak devredenin sorumluluğu da hemen sona ermez.

“Bir malvarlığını veya bir işletmeyi aktif ve pasifleri ile birlikte devralan, bunu alacaklılara bildirdiği veya ticari işletmeler için Ticaret Sicili Gazetesinde, diğerleri için Türkiye genelinde dağıtım yapılan gazetelerden birinde yayımlanacak ilanla duyurduğu tarihten başlayarak, onlara karşı malvarlığındaki veya işletmedeki borçlardan sorumlu olur.

Bununla birlikte, 2 yıl süreyle önceki borçlu da devralanla birlikte müteselsil borçlu olarak sorumlu kalır. Bu süre, muaccel borçlar için, bildirme veya duyuru tarihinden; daha sonra muaccel olacak borçlar için ise, muacceliyet tarihinden işlemeye başlar.” TBK m. 202.

Yanıt, C seçeneği.

Adli Hakimlik – 2018

8. Aşağıdakilerden hangisi 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu kapsamındaki borçların süresinde ifa edilmemesi hâlinde rehin alacaklısına tanınan haklardan biri değildir?

- A) Birinci derece alacaklı ise rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep etme
- B) Alacağı, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devreme
- C) Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama hakkını kullanma
- D) Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda lisans hakkını kullanma
- E) Rehinli işletmeye ortak olma

Çözüm

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na göre rehin veren borçlunun borcunu ifa etmemesi halinde alacaklı şu yollara başvurabilir:

a) Birinci derece alacaklı ise icra dairesinden 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 24 üncü maddesi uyarınca rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebilir. Bu halde icra dairesi, bu devri Sicile bildirir. Rehlinli taşınırın, Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirlenen değerinin, birinci derece alacaklının toplam alacağından fazla olması durumunda, aradaki fark miktarından, diğer derecelerdeki alacaklılara karşı, birinci derece alacaklı ile rehin veren müteselsilen sorumludur.

b) Alacağını, 5411 sayılı Kanun uyarınca faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerine devredebilir. Bu halde, varlık yönetim şirketleri, alacaklının rehin sırasına sahip olur. Öncelik hakkı bu Kanunun 11 inci maddesine göre belirlenir.

c) Zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans hakkını kullanabilir.

Ayrıca, alacağın yukarıda belirtilen yollarla tahsil edilememesi hâlinde takip, genel hükümler çerçevesinde yapılır. TİTRK m.14.

Yanıt, E seçeneği.

Adli Hakimlik – 2017

9. Aşağıdakilerden hangisi Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na göre rehin sözleşmesinin tarafı olamaz?
- A) Tüketici örgütü
 - B) Esnaf
 - C) Çiftçi
 - D) Serbest Meslek Erbabı
 - E) Kolektif şirket

Çözüm

6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nu m.3'e göre

"Rehin sözleşmesi;

- a) Kredi kuruluşları (Ör: Banka, Finansal kuruluşlar, kredi ve kefalet sağlayan kamu-özel kurum kuruluşlar) ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler arasında,
- b) Tacir ve/veya esnaf arasında, yapılır."

Görüreceği üzere tüketici örgütleri değil üretici örgütleri bu kanuna göre rehin sözleşmesinin tarafı olabilir.

Yanıt, A seçeneği.

Adli Hakimlik – 2010

10. A, 01.05.2009 tarihinde ticari işletmesini B'ye devretmiştir. Devir, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde 10.05.2009 tarihinde ilan edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Ticari işletmeler bakımından devrin Ticaret Sicil Gazetesinde ilanı zorunludur.
- B) Devir esnasında bildirilmeyen işletmenin elektrik ve telefon borçlarından B sorumlu tutulamaz.
- C) Devir yazılı ya da sözlü olarak yapılabilir
- D) Ticari işletmenin vadesi 01.04.2009 olan bono borcundan dolayı A, en geç 01.05.2010 tarihine kadar müteselsil sorumludur.
- E) 21.05.2009 tarihinde imzalanmış kredi sözleşmesinden doğan ve vadesi 31.12.2009 olan kredi borcu için A, en geç 31.12.2010 tarihine kadar müteselsil sorumludur.

Çözüm

Ticari işletmenin devri yazılı şekle tabidir ve ticaret siciline tescil ve ilan edilir. İlan Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yapılır. İşletme devrin hüküm ve sonuçlarını tescil ile doğurur. TTK m.11/3'e göre "Ticari işletme, içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir."

A seçeneği doğrudur. Zira ticaret siciline tescil edilen bir husus kanunda aksi belirtilmedikçe sicil gazetesinde ilan da edilir. Ticari işletmenin devrine ilişkin yazılı devir sözleşmesi de 15 gün içinde tescil ve ilan edilir.

B seçeneği yanlıştır. Ticari işletme aktif ve pasifleriyle bir bütün halinde devredilir. Bir işletmeyi aktif ve pasifleri ile birlikte devralan, ticari işletmeler için Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanacak ilanla duyurduğu tarihten başlayarak, onlara karşı malvarlığındaki veya işletmedeki borçlardan sorumlu olur." TBK m.202. Devralan işletmenin bildiği ve bilmediği bütün borçlarını devralır.

C seçeneği yanlıştır. Ticari işletmenin devrinin şekli yazılı şekildir. Sözlü yapılamaz.

D seçeneği yanlıştır. Zira işletmeyi devreden devirden önceki borçlardan dolayı 2 yıl daha devralanla birlikte müteselsilen sorumlu olmaya devam eder. Bu süre hak düşürücü süre olup resen dikkate alınır. Bu borç muaccelse bu 2 yıllık süre devrin alacaklılara ihbarından veya sicil gazetesinde ilanından başlar. Borç müeccelse muaccel olunca başlar. İşletmenin devrinin tescilli 01.05.2009'da yapılmıştır. İlan ise 10.05.2009'da yapılmıştır. Söz konusu bono borcu ise devirden önce doğmuş bir borç olup vadesi 01.04.2009'dur yani borç muaccel bir borçtur. Bu durumda devreden 2 yıllık sorumluluğu ilan tarihi olan 10.05.2009'da başlayacaktır ve 10.05.2011'de dolacaktır. Bu nedenle D seçeneğindeki ifade yanlıştır.

E seçeneği yanlıştır. Söz konusu kredi sözleşmesi işletmenin devrinden sonra 21.05.2009'da kurulmuştur. Vadesi de 31.12.2009'dur. Söz konusu borç işletmenin devrinin tescil ve ilanından sonra kurulan bir borç olduğu için devreden bu borçtan sorumluluğu olmayacak bu borç devralana ait bir borç olacaktır.

Yanıt, A seçeneği.

KPSS-A – 2008

11. Aşağıdakilerden hangisi esnaf faaliyeti niteliğini aşıya dahi ticari işletme niteliği taşımaz?

- A) Ayakkabı fabrikası
- B) Dernek tarafından işletilen lokanta
- C) Vakıf tarafından işletilen satış mağazası
- D) A Bankası AŞ'nin Üsküdar Şubesi
- E) Sadece yazları çalışan, kışları kapanan dondurma dükkânı

Çözüm

İşletme, mal veya hizmetlerin üretildiği birimdir. Örneğin esnaf işletmesi olarak bakkal ve ticari işletme olarak fabrika. Fabrika, mal üretiminin gerçekleştiği bir ticari işletme iken banka, hizmet üretiminin gerçekleştiği bir ticari işletmedir. İşletme tüzel kişiliğe sahip değildir. Zira "işletme" bir gerçek kişi tarafından veya bir tüzel kişi tarafından "işletilir". Gerçek kişi işletiyorsa bu işletme ya esnaf işletmesidir ya da ticari işletmedir. Ticari işletme ise bu işletmeyi işleten gerçek kişi Tacir (gerçek kişi tacir) adını alır; esnaf işletmesi ise işletmeyi işleten kişi "esnaf" adını alır. Tüzel kişi tarafından işletilen işletmelerse esnaf işletmesi olamaz, ticari işletmedir. Örneğin bir Anonim Şirkete ait satış mağazası. Satış mağazası ticari işletmedir, Anonim Şirket ise onu "işleten" "tüzel kişidir". Tüzel kişi tacir sıfatı da Anonim Şirketin kendisine aittir. İşletme bir "kişi" olmadığı için onun hak ve fiil ehliyetinden söz edilemez. Bu ehliyetler işletmeyi "işleten" gerçek veya tüzel kişide aranan niteliklerdir. Ancak bu durumun istisnaları da vardır örneğin kamu tüzel kişileri tarafından özel hukuka göre açılan ticari işletme ticaret siciline tüzel kişi tacir olarak tescil ve ilan edilir.

Bir işletmenin ticari işletme sayılması için gelir sağlama hedefi, devamlılık kast ve niyeti, bağımsızlık ve Cumhurbaşkanı'nın belirlediği sınırı aşan nitelikte faaliyet tutması gerekir. Buna göre D seçeneği dışındaki örneklerin ticari işletme olduğu açıktır ancak "şubeler" kendi başlarına ticari işletme değildir. A bankası AŞ tüzel kişi tacirdir bu AŞ'nin işlettiği banka ticari işletmedir, bunun şubesi ise merkeze bağlı olan "bağımsız olmayan" bir yerdir. Oysa ki franchise, bayilik, acentelik olsaydı bağımsızlıktan dolayı ticari işletme olurlardı.

Yanıt, D seçeneği.

Adli Hakimlik – 2007**12. Ticari işletme niteliği bulunmayan bir işletmeye ilişkin aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Bir işletmenin ticari işletme niteliği bulunmasa dahi, bu işletmeyi ilgilendiren bütün işler ticari iş sayılır.
- B) Bir işletmenin ticari işletme niteliği bulunmasa dahi, bu işletmeyi işleten kişi her durumda tacir sıfatını kazanır.
- C) Kolektif şirketler, sadece ticari işletme niteliği bulunmayan bir işletme işletmek amacıyla kurulabilirler.
- D) Bir işletmenin ticari işletme niteliği bulunmasa dahi, bu işletmeyle ilgili tüm davalar ticari dava niteliğindedir.
- E) Bu tür bir işletmenin devri halinde, işletmenin borçlarından ötürü devredenle devralan 2 yıl süreyle müteselsilen sorumludurlar.

Çözüm

A seçeneği yanlıştır. Bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari işlerdir. TTK m.3. Oysaki bu durum esnaf işletmeleri için geçerli değildir, zira esnaflar ticari iş karinesine tabi değildir.

B seçeneği yanlıştır. Bir ticari işletmeyi kısmen de olsa kendi adına işleten kişi tacirdir. TTK m.12. Buna göre tacir sıfatından söz edebilmenin ön koşulu ortada bir ticari işletme olmasıdır.

C seçeneği yanlıştır. Kolektif şirket ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla, gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmamış olan şirkettir. TTK m.211. Kolektif şirket bir ticaret şirkettir ve tüzel kişi tacirdir.

D seçeneği yanlıştır. Ticari işletme niteliği bulunmayan bir işletmeyle ilgili tüm davalar ticari dava değildir. Örneğin esnaf işletmesini ilgilendiren bir satım sözleşmesinden doğan dava ticari dava olamaz. Kaldı ki ticari işletmeyi ilgilendiren her türlü işlemde doğan davanın da mutlaka ticari davaya vücut vermesi beklenemez. Örneğin bir ticari işletmede müşteriye satılan bir mal ile ilgili davanın ticari dava olması söz konusu olmaz her iki tarafın da ticari işletmesini ilgilendirmesi halinde ancak ticari davadan söz edilebilir.

E seçeneği doğrudur. Ticari işletmenin devrinde devralan işletmenin bildiği bilmediği tüm borçlarını devralır ancak devreden de devirden önceki borçlardan dolayı devralanla müteselsilen 2 yıl daha sorumlu olur. Bu kural esnaf işletmesi için de geçerlidir. Yanıt, E seçeneği.

Adli Hakimlik – 2003

13. Ticari işletmenin devriyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Ticari işletmenin devamını etkilemeyecek nitelikteki münferit unsurlar devir dışı bırakılabilir.
- B) Ticari işletmenin aktiflerinin devrini öngören, ancak pasiflerini devir dışı bırakan sözleşmeler geçersizdir.
- C) Ticari işletmenin borçlarından dolayı devreden de devralanla birlikte 2 yıl süreyle müteselsilen sorumludur.
- D) Devralan, ticari işletmenin kendisi tarafından bilinmeyen borçlarından da sorumludur.
- E) Devrolunan ticari işletmenin borçları, devir sözleşmesinin akdedildiği tarih itibarıyla devralana geçer.

Çözüm

A seçeneği doğrudur. Ticari işletme maddi ve maddi olmayan unsurlarıyla bir bütün halinde devredilir. Ticari işletme, içerdiği malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdiği kabul olunur. Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir. TTK m.11/3. Ancak işletmenin maddi unsurları devir dışı bırakılırken asgari ölçüde işletmenin devamlılığını sağlayacak kadar unsur mutlaka devredilmelidir.

B, C ve D seçenekleri doğrudur. Ticari işletme aktif ve pasifleriyle birlikte devredilir. Zaten alacaklı işletmenin devrinden önceki bildiği ve bilmediği tüm borçları devralır. Devreden de devir öncesi borçlardan dolayı devralanla birlikte 2 yıl daha müteselsil sorumluluğu vardır. Devredenle devralanın borçlardan sorumluluk ile ilgili yapacakları anlaşmalar alacaklıları bağlamaz, sadece taraflar arasında iç ilişkide geçerlidir. Örneğin alacaklılar bakımından işletmeyi devralanın sadece aktifleri devraldığı borçları devralmadığı yönündeki sözleşme hükmü geçersiz olacaktır. TBK m.202.

E seçeneği yanlıştır. Ticari işletme devri yazılı devir sözleşmesi ile yapılır ve 15 gün içinde ticaret siciline tescil ve ilan edilir. Devrin hüküm ve sonuçlarını doğurduğu an tescil anıdır, zira tescil kurucudur. Ancak işletmenin borçlarının devralana geçtiği an işletmenin devrinin alacaklılara bildirildiği veya sicil gazetesinde ilan edildiği andır.

Yanıt, E seçeneği.

Adli Hakimlik – 2005

14. 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'na göre, aşağıdakilerden hangisi ticari işletme rehni sözleşmesinin kapsamında yer almaz?

- A) Ticari proje
- B) Ticaret unvanı
- C) Kiracılık hakkı
- D) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar
- E) Tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınırlar.

Çözüm

Bu kanuna göre üzerinde rehin kurulabilecek taşınır varlıklar şunlardır:

- a) Alacaklar
- b) Çok yıllık ürün veren ağaçlar
- c) Fikri ve sınai mülkiyete konu haklar
- ç) Hammadde
- d) Hayvan
- e) Her türlü kazanç ve iratlar
- f) Başka bir sicile kaydı öngörülmeven ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan her türlü lisans ve ruhsatlar
- g) Kira gelirleri
- ğ) Kiracılık hakkı
- h) Makine ve teçhizat, araç, ekipman, alet, iş makinaları, elektronik haberleşme cihazları dâhil her türlü elektronik cihaz gibi menkul işletme tesisatı
- ı) Sarf malzemesi
- i) Stoklar
- j) Tarımsal ürün
- k) Ticaret unvanı ve/veya işletme adı
- l) Ticari işletme veya esnaf işletmesi
- m) Ticari plaka ve ticari hat
- n) Ticari proje
- o) Vagon
- ö) Bu fıkrada sayılanlardan üçüncü kişiler zilyetliğindeki taşınır varlık, hak ve paylı mülkiyet hakları.

Bu kanuna göre üzerinde rehin kurulamayacak değerler:

1. Taşınmazlar.
2. Tapu kütüğüne herhangi bir nedenle tescil edilen taşınırlar.
3. Bu Kanun, sermaye piyasası araçları ile türev araçlara ilişkin finansal sözleşmeleri konu edinen rehin sözleşmeleri ile mevduat rehnine uygulanmaz.
4. Başka bir sicile kaydı öngörülen ve idari izin niteliğinde olan izin ve ruhsatlar.
5. Diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinlerine ilişkin hükümler saklıdır. Bu taşınır varlıklar üzerinde bu Kanun kapsamında Sicile tescil edilmek suretiyle rehin tesis edilmez. TİTRK m.8/3 (İSTİSNA: Hayvan rehni, TMK 940/1'e göre teslimsiz taşınır rehni türüne girmesine rağmen, bu kanuna göre rehne dahil edilebilir.)

Yanıt, E seçeneği.

2. TİCARİ İŞ - TİCARİ HÜKÜMLER - TİCARİ YARGI

Adli Hakimlik Av Geçiş - 2025

1. I. Esnaf A'nın işyerine iş aletleri satın almak amacıyla B Bankası ile akdettiği ödünç sözleşmesi
- II. Tacir B'nin evine mobilya satın almak amacıyla B Bankası ile akdettiği ödünç sözleşmesi
- III. Tacir C'nin işletmesini genişletmek için yeni iş makineleri satın almak amacıyla B Bankası ile akdettiği ödünç sözleşmesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre "Anapara faizi üç ayda bir anaparaya eklenir ve sonraki faiz bu toplam meblağa yürütülür." **Şeklinde bir sözleşme hükmü yukarıdaki sözleşmelerden hangilerine konulursa geçerli olur?**

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I ve III

Çözüm

Soruda tanımı yapılan faiz bileşik faizdir. Bileşik faiz kural olarak adi işlerde zaten yasaktır.

Ticari işlerde ise özel koşullar altında bileşik faiz mümkündür.

Buna göre bileşik faizin kararlaştırılabildiği iki sözleşme vardır:

Cari hesap sözleşmelerinde:

- Her iki taraf da tacir olmalıdır.
- Hesap devresi en az 3 ay olmalıdır.
- Sözleşmede açıkça belirtilmelidir.
- Buradaki bileşik faiz anapara ile anapara faizinin birleştirilmesi sonucu elde edilen yeni rakama tekrar anapara faizi işletilmesiyle ortaya çıkar.

Her iki taraf için de ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde (ticari kredi):

- Her iki taraf da tacir olmalıdır.
- Üç aydan aşağı olmamalıdır.
- Sözleşmede açıkça belirtilmelidir.
- Her iki taraf için de ayrı ayrı ticari işletmeleriyle ilgili ticari iş olmalıdır.
- Buradaki bileşik faiz anapara ile anapara faizinin birleştirilmesi sonucu elde edilen yeni rakama tekrar anapara faizi işletilmesiyle ortaya çıkar.

Ayrıca unutulmamalı ki kambiyo senetlerinde hamile senet bedelini gecikme faizi ile ödeyen müracaat borçlusunun, kendisinden önceki müracaat borçlularına başvururken hamile ödediği toplam bedelin üstüne gecikme faizi işleterek talep etmesi de bileşik faiz olarak kabul edilir. Üstelik bu durumda tarafların tacir olması, senet metninde bileşik faiz kaydı yazması gibi koşullar söz konusu da değildir.

Soruya dönecek olursak;

Birinci öncülde ödünç sözleşmesinin taraflarından birisi esnaf olduğundan dolayı bileşik faiz mümkün olmayacaktır.

İkinci öncülde iki taraf da tacirdir ancak ödünç sözleşmesi tacir T'nin ticari işletmesini ilgilendiren nitelikte bir iş olmadığından bileşik faiz kararlaştırılamaz.

Üçüncü öncülde ise iki tarafa da tacirdir ve ticari işletmenin genişletilmesi için bankadan ödünç kredi alınmaktadır. Buna göre bileşik faiz kararlaştırılabilir.

Yanıt, B seçeneği.

Adli Hakimlik Av Geçiş - 2024

2. I. Genel hükümler
II. Ticari örf ve âdet hükümleri
III. Sözleşme hükümleri
IV. Tamamlayıcı ve yorumlayıcı ticari hükümler
V. Emredici ticari hükümler

Bu hükümlerin ticari işe uygulanma sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I-IV-V-III-II B) I-V-IV-II-III C) III-V-IV-II-I D) V-III-IV-II-I E) V-IV-III-I-II

Çözüm

“Türk Ticaret Kanunu, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Bu Kanundaki hükümlerle, bir ticari işletmeyi ilgilendiren işlem ve fiillere ilişkin diğer kanunlarda yazılı özel hükümler, ticari hükümlerdir. Mahkeme, hakkında ticari bir hüküm bulunmayan ticari işlerde, ticari örf ve âdete, bu da yoksa genel hükümlere göre karar verir.” TTK m.1. Ticari hükümler sadece TTK'da düzenlenmemiştir. Başka kanunlarda da ticari hükümler mevcuttur. Örneğin Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu, Çek Kanunu, Bankacılık Kanunu, Türk Borçlar Kanunu'nun malvarlığı veya işletmenin devrine ilişkin m.202 hükmü vb. gibi.

Hakiminin önüne gelen ticari uyuşmazlığı çözmek için uyması gereken hükümler SIRASIYLA aşağıdaki gibidir:

- 1- Emredici hükümler. (Hangi kanunda olursa olsun)
- 2- Sözleşme hükümleri. (Emredici hükümlerine aykırı olmayan sözleşme hükümleri)
- 3- Emredici olmayan ticari kanun hükümleri. (Tamamlayıcı-yorumlayıcı ticari hükümler)
- 4- Ticari örf ve âdet.
- 5- Genel hükümler (Uyuşmazlığın çözümünde herhangi bir ticari hüküm ve ticari örf ve âdet kuralı da bulunamıyorsa, genel hükümler uygulanır. Bu aşamada uyuşmazlığa sırasıyla genel kanunlar yoksa genel örf ve âdet uygulanır. Uyuşmazlık bununla da çözülmezse hukuk boşluğu vardır ve hâkim hukuk yaratma yoluna gitmelidir.)

Yani, hâkim önüne bir ticari uyuşmazlık geldiğinde, öncelikle kanunlarda konuya ilişkin emredici hüküm varsa bunu uygular. Emredici hüküm yoksa hâkim tarafların anlaşma kuralı varsa buna göre hüküm verir. Tarafların anlaşma hükmü de yoksa yedek nitelikteki kanun hükümlerini uygular. Bu da yoksa ticari örf adet kuralı uygulanır ve o da yoksa genel hükümlere göre sorunu çözmelidir.

Ayrıca ticari örf ve âdet kurallarına ilişkin şu kuralların da bilinmesinde fayda vardır:

- Bir bölgeye veya bir ticaret dalına özgü ticari örf ve âdetler genel olanlara üstün tutulur.
- İlgililer aynı bölgede değilse, kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmedikçe, ifa yerindeki ticari örf ve âdet uygulanır.
- Ticari örf ve âdet, tacir sıfatını haiz bulunmayanlar hakkında ancak onlar tarafından bilindiği veya bilinmesi gerektiği takdirde uygulanır. Tacirlere ise bilse de bilmeseyse de uygulanır!
- Hâkim, ticari örf ve âdet kuralının varlığını re'sen araştırmalıdır.

Dikkat

Kanunda aksine bir hüküm yoksa, ticari örf ve âdet olarak kabul edildiği belirlenmedikçe, TEAMÜL, mahkemenin yargısına esas olamaz. Ancak, irade açıklamalarının yorumunda teamüller de dikkate alınır. (Kanunda teamüle atıfa örnek: “Sözleşmede hüküm yoksa ücretin miktarı, acentenin bulunduğu yerdeki ticari teamüle, teamül de mevcut değilse hâlin gereğine göre o yerdeki asliye ticaret mahkemesince belirlenir.” TTK m.115. Uygulamada teamüle örnek: “Gayrimenkul alım-satımlarında alınacak komisyon nispeti, taraflar arasında yapılacak anlaşmaya bağlıdır. Özel bir anlaşma olmadığı takdirde taraflardan %2'şer komisyon ücreti alınması teamüldendir.” Ankara Ticaret Odası).

Yanıt, D seçeneği.

İcra Müdür Yardımcılığı – 2022

3. Esnaf E, kredi ihtiyacı olan arkadaşı tacir T'nin A Bankası ile imzaladığı kredi sözleşmesine kefil olur. Ödeme günü gelmiş olmasına rağmen T'den alacağını tahsil edemeyen A Bankası, E'ye başvurmak istemektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre bu olayla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Kredi sözleşmesi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmemiş olduğundan ticari iş olarak kabul edilmez.
- B) A Bankası'nın E'den temerrüt faizi talep edebilmesi için T'nin vadesinde ödeme yapmadığını E'ye ihbar etmesi gerekir.
- C) T'nin imzaladığı kredi sözleşmesine kefil olan E'nin verdiği kefalet, kendisi tacir sıfatı taşımadığından ancak kefalet olabilir.
- D) A Bankası'nın T'den faiz talep edebilmesi için vadenin bitiminden sonra T'ye ihtarda bulunması gerekir.
- E) E'nin kefil olduğu bu kredi sözleşmesinden doğan bir uyuşmazlık, ticari davaya konu olmaz.

Çözüm

Bir işin ticari iş sayılıp sayılmayacağı konusunda üç kıstas vardır.

Birincisi "ticari iş karinesidir". Tacirin ticari işletmesiyle ilgili olan bütün işlem ve filleri bu tacir için ticari iştir. TTK m.3. İkincisi TTK'da düzenlenen tüm hususlar ile başka kanunlarda "ticari hüküm" olarak düzenlenen hususlar tarafları her kim olursa olsun mutlak ticari iştir. Üçüncüsü ise yayma kriteridir yani taraflardan birisi için ticari iş olan sözleşmelerin karşı taraf için de sırf arada "sözleşme" olması dolayısıyla ticari iş sayılması. TTK m.19/2.

Buna göre Tacir T için de A Bankası için de söz konusu iş ticari işletmelerini ilgilendiren ticari iş niteliğindedir. Bir ticari kredi sözleşmesi söz konusudur ve bu ticari bir hükümdür. Bu nedenle A seçeneği yanlıştır.

B seçeneği doğrudur. "İki veya daha fazla kişi, içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari niteliği haiz bir iş dolayısıyla, diğer bir kimseye karşı birlikte borç altına girerse, kanunda veya sözleşmede aksi öngörülmemişse müteselsilen sorumlu olurlar. Ancak, kefil ve kefillere, taahhüt veya ödemenin yapılmadığı veya yerine getirilmediği ihbar edilmeden temerrüt faizi yürütülemez. Ticari borçlara kefalet hâlinde hem asıl borçlu ile kefil hem de kefiller arasındaki ilişkilerde de birinci fıkra hükmü geçerli olur." TTK m. 7/1-2. E esnaf olsa dahi ticari bir borca kefil olduğu için müteselsil kefil olmaktadır. Bu nedenle C ve D seçenekleri de yanlıştır. E seçeneği de yanlıştır zira ticari hüküm söz konusu olduğundan buradan doğacak uyuşmazlıklar ticari davaya konu olur.

Yanıt, B seçeneği.

Adli Yargı Av geçiş – 2021**4. Ticari uyuşmazlıklara uygulanacak ticari örf ve âdetlerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?**

- A) Hangi bölgeye ait ticari örf ve âdetlerin uygulanacağı sözleşmeyle belirlenebilir.
- B) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda yer alan emredici hükümlerden önce uygulanır.
- C) Tarafların emredici hükümlere uygun olarak yaptıkları sözleşmelerden önce uygulanır.
- D) Genel nitelikteki ticari örf ve âdetler, bir bölgeye veya bir ticaret dalına özgü olanlara üstün tutulur.
- E) Kanun'un ticari hükümler kısmında düzenlendiğinden yalnızca tacirler hakkında uygulanabilir.

Çözüm

A seçeneğin doğrudur. Önüne uyuşmazlık gelen bir hâkim ticari örf adet kurallarını uygulamak durumunda kaldığında ilgililerin de farklı bölgelerden olması halinde hangi bölgenin ticari örf adet kuralının uygulanacağı konusunda taraflar sözleşmede aksini belirtmedilerse veya kanunda aksi öngörülüyorsa borcun ifa yeri neresi ise oranın ticari örf ve âdet kuralı uygulanır. Yani tarafların hangi bölgenin ticari örf ve âdetinin uygulanabileceği konusunda sözleşmeye madde koymaları mümkündür.

B seçeneği yanlıştır. Zira ticari bir uyuşmazlıkta hâkim öncelikle emredici kanun hükümlerini uygular. Bu hükümlerin hangi kanunda yer aldığı önemli değildir. Sonrasında sırasıyla sözleşme hükümleri, o da yoksa yedek ticari kanun hükümleri ve ticari örf adet kuralları uygulanır, bu da yoksa genel hükümler uygulanır.

C seçeneği yanlıştır. Ticari örf adet kuralları, yukarıdaki sıraya göre yedek ticari kanun hükümlerinin de olmaması halinde uygulanır.

D seçeneği yanlıştır. Ticari örf ve âdet kuralları, genel örf adet kurallarına göre öncelikle uygulanır. Ticari uyuşmazlıklarda genel örf ve âdet kuralları son sırada uygulanır, o da yoksa zaten hâkimin hukuk yaratma yoluna gitmesi gerekir.

E seçeneği yanlıştır. Ticari örf ve âdet kuralları tacirler hakkında bilseler de bilmeseler de uygulanır; tacir olmayanlar hakkında ise biliyorlarsa veya bilinmesi gerekiyorsa uygulanır.

Yanıt, A seçeneği.

İcra Müdür Yardımcılığı – 2020**5. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisine ticari işlere ilişkin kanun hükümleri uygulanmaz?**

- A) Esnaf A ile öğrenci B arasındaki satış sözleşmesine
- B) Esnaf A ile memur B arasındaki bono ilişkisine
- C) Esnaf A ile tacir B arasındaki ibra sözleşmesine
- D) Esnaf A ile Y Sigortacılık Anonim Şirketi arasındaki sigorta sözleşmesine
- E) Esnaf A ile T Bankası Anonim Şirketi arasındaki çek anlaşmasına

Çözüm

Bir işin ticari iş sayılıp sayılmayacağı konusunda üç kıstas vardır.

Birincisi "ticari iş karinesidir". Tacirin ticari işletmesiyle ilgili olan bütün işlem ve filleri bu tacir için ticari iştir. TTK m.3. Örneğin işletmede mal satılması, işletme için mal satın alınması, işletme için yer kiralanması vb.

İkincisi TTK'da düzenlenen tüm hususlar ile başka kanunlarda "ticari hüküm" olarak düzenlenen hususlar tarafları her kim olursa olsun mutlak ticari iştir. Örneğin iki memur arasında bono düzenlenmesi sırf bono ticari hüküm olduğu için ticari iştir.

Üçüncüsü ise yayma kriteridir yani taraflardan birisi için ticari iş olan sözleşmelerin karşı taraf için de sırf arada "sözleşme" olması dolayısıyla ticari iş sayılması. TTK m.19/2. Örneğin bir tacir için işletmesine gelen müşteriye mal satması ticari iştir. Müşteri için normalde bu işlem ticari iş olmasa da sırf arada sözleşme olduğu için müşteri için de ticari iş kabul edilir. (Ayrıca özel hüküm gereği tüketici işlemi olması ihtimali bunun ticari iş olarak tanımlanmasına engel değildir).

Buna göre esnaf A ile öğrenci B arasındaki satış sözleşmesi ticari iş değildir. Esnafın işleri ticari iş karinesine tabi değildir. Bu satım sözleşmesinin taraflarından birisinin dahi ticari işletmesiyle ilgili değildir. Haliyle iş, adi iş niteliğindedir. Bu nedenle A seçeneği yanıt olacaktır. B ve E seçenekleri yapılan işin ticari hüküm olması nedeniyle taraflar tacir olmasa bile ticari iş niteliğindedir. C seçeneğinde belirtilen ibra sözleşmesi yayma kriteri gereği ticari iş niteliğindedir. D seçeneğinde belirtilen iş de ticari hükümdür, ticari iş niteliğindedir.

Yanıt, A seçeneği.

Adli Hakimlik – 2017

6. Aşağıdakilerden hangisinden doğan uyuşmazlık mutlak ticari davaya konu olamaz?

- A) Bir memurun çek keşide etmesi
- B) İki esnafın alacaklarını ayrı ayrı istemekten vazgeçip cari hesap sözleşmesine kaydetmeleri
- C) Bir tacirin, ev hanımı eşi lehine kredi emri vermesi
- D) Bir tacirin ticari işletmesini memura devretmesi
- E) Bir memurun esnaf olan babası lehine havale yapması

Çözüm

Bir davanın ticari dava olup olmadığı bakımından üçlü bir tasnif yapılabilir:

Birincisi "mutlak ticari davalar" olarak adlandırılan kısımdır. TTK m.4'e göre "tarafklarının tacir olup olmadığına bakılmaksızın

a) Bu Kanunda (TTK'da),

b) Türk Medenî Kanununun, rehin karşılığında ödünç verme işi ile uğraşanlar hakkındaki 962 ilâ 969 uncu maddelerinde,

c) 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirilmesi hakkındaki 202 ve 203, rekabet yasağına ilişkin 444 ve 447, yayın sözleşmesine dair 487 ilâ 501, kredi mektubu ve kredi emrini düzenleyen 515 ilâ 519, komisyon sözleşmesine ilişkin 532 ilâ 545, ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcıları için öngörölmüş bulunan 547 ilâ 554, havale hakkındaki 555 ilâ 560, saklama sözleşmelerini düzenleyen 561 ilâ 580 inci maddelerinde,

d) Fikrî mülkiyet hukukuna dair mevzuatta,

e) Borsa, sergi, panayır ve pazarlar ile antrepo ve ticarete özgü diğer yerlere ilişkin özel hükümlerde,

f) Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde,

öngörölen hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ticari dava ve ticari nitelikte çekişmesiz yargı işi sayılır. Ancak, herhangi bir ticari işletmeyi ilgilendirmeyen havale, vedia ve fikir ve sanat eserlerine ilişkin haklardan doğan davalar bundan istisnadır."

Ancak dikkat edilmelidir ki mutlak ticari davalar TTK m.4'te sayılan bu hususlardan ibaret olmayıp bunlar örneklemedir zira İİK bağlamında iflas davası, iflasın kaldırılması, iflasın kapanması, konkordato davaları ve başkaca kanunlarda sayılan ticari hüküm niteliğindeki işlerden doğan davalar da ticari davadır.

İkincisi, "yarı nispi ticari davalar"dır": TTK m.4/1'in son kısmında da belirtildiği üzere "havale, vedia ve fikir ve sanat eserlerine ilişkin haklardan doğan davalar" ancak taraflardan en az birinin ticari işletmesini ilgilendirmesi halinde ticari dava sayılacaktır.

Üçüncüsü ise "nispi ticari davalar"dır": Her iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları ve çekişmesiz yargı işleri ticari davaya konu olur.

Buna göre A, B, C ve D seçeneklerinde belirtilen çek, cari hesap, rekabet yasağı, işletme devri ile ilgili hususlar taraflar tacir olsa da olmasa da ticari hüküm olduklarından dolayı mutlak ticari davaya konu olur. E seçeneğinde belirtilen memurun esnafa havalesi ise ticari davaya konu olmaz zira taraflardan en az birini ilgilendirmesi halinde ticari davaya konu olması mümkün olacaktır, burada taraflardan birisi dahi tacir değildir işletmesiyle ilgili değildir.

Yanıt, E seçeneği.

KPSS-A – 2015

7. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ticari iş olarak nitelendirilemez?

- A) Tacir A'nın kızının kalması için memur B'nin evini kiralaması
- B) A Anonim şirketinin çalışanlarına yılbaşı hediyesi vermesi
- C) Tacir A'nın ticari işletmesi ile ilgili uyuşmazlık konusunda avukatla vekâlet sözleşmesi yapması
- D) Devlet memuru B'nin bono düzenlemesi
- E) Tacir A'nın ticari işletmesinde kullanmak üzere bilgisayar alması

Çözüm

Bir işin ticari iş sayılıp sayılmayacağı konusunda üç kıstas vardır.

Birincisi "ticari iş karinesidir". Tacirin ticari işletmesiyle ilgili olan bütün işlem ve fiilleri bu tacir için ticari iştir. TTK m.3. Örneğin işletmede mal satılması, işletme için mal satın alınması, işletme için yer kiralanması vb.

İkincisi TTK'da düzenlenen tüm hususlar ile başka kanunlarda "ticari hüküm" olarak düzenlenen hususlar tarafları her kim olursa olsun mutlak ticari iştir. Örneğin iki memur arasında bono düzenlenmesi sırf bono ticari hüküm olduğu için ticari iştir.

Üçüncüsü ise yayma kriteridir yani taraflardan birisi için ticari iş olan sözleşmelerin karşı taraf için de sırf arada "sözleşme" olması dolayısıyla ticari iş sayılması. TTK m.19/2. Örneğin bir tacir için işletmesine gelen müşteriye mal satması ticari iştir. Müşteri için normalde bu işlem ticari iş olmasa da sırf arada sözleşme olduğu için müşteri için de ticari iş kabul edilir. (Ayrıca özel hüküm gereği tüketici işlemi olması ihtimali bunun ticari iş olarak tanımlanmasına engel değildir).

Buna göre A seçeneğindeki iş adi iştir. Zira tacir A'nın kızının kalması için memur B'nin evini kiralaması işlemi taraflardan birisinin dahi ticari işletmesini ilgilendirmemektedir.

B seçeneği ticari iştir, A'nın işletmesiyle ilgili bir iştir.

C seçeneği ticari iştir, A'nın işletmesiyle ilgilidir.

D seçeneği ticari iştir, zira bono düzenlemek ticari hükümdür.

E seçeneği ticari iştir, A'nın zira işletmesiyle ilgilidir.

Yanıt, A seçeneği.

KPSS-A – 2013

8. I. X limited şirketi ile yaptığı hesap devrelerinin 2 ay olduğu cari hesap sözleşmesinde
II. Y limited şirketi ile yaptığı 1 yıl süreli ticari ödünç sözleşmesinde
III. Devlet memuru Z ile yaptığı tüketici kredisi sözleşmesinde

A bankası, yukarıdaki sözleşmelerden hangilerini yaparken bileşik faiz şartı koyabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

Çözüm

Adi işlerde bileşik faiz yasaktır. Ticari işlerde ise şu kurallar dahilinde bileşik faiz mümkündür.

TTK m. 8'e göre: "(1) Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir.

(2) Üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı, yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerlidir. Şu şartla ki, bu fıkra, sözleşenleri tacir olmayanlara uygulanmaz.

(3) Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır.

(4) Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı olarak işletilen faiz yok hükmündedir."

Buna göre:

Cari hesap sözleşmelerinde:

- Her iki taraf da tacir olmalıdır.
- Hesap devresi en az 3 ay olmalıdır.
- Sözleşmede açıkça belirtilmelidir.
- Buradaki bileşik faiz anapara ile anapara faizinin birleştirilmesi sonucu elde edilen yeni rakama tekrar anapara faizi işletilmesiyle ortaya çıkar.

Her iki taraf için de ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde (ticari kredi):

- Her iki taraf da tacir olmalıdır.
- Üç aydan aşağı olmamalıdır.
- Sözleşmede açıkça belirtilmelidir.
- Her iki taraf için de ayrı ayrı ticari işletmeleriyle ilgili ticari iş olmalıdır.
- Buradaki bileşik faiz anapara ile anapara faizinin birleştirilmesi sonucu elde edilen yeni rakama tekrar anapara faizi işletilmesiyle ortaya çıkar.

Kambiyo senetlerinde:

Tarafların tacir olup olmamasının hiçbir önemi yoktur, senette bu yönde bir kayıt da yoktur, süre şartı da yoktur, hamile ödeme yapan bir müracaat borçlusunun kendisinden önceki müracaat borçlularına başvururken ödediği senet bedeli ve temerrüt faizini birleştirip üstüne tekrar temerrüt faizi işletmesi halinde ortaya çıkan bu durum da bileşik faizdir. Diğer iki halden farklı olarak burada bileşik faiz kararlaştırılan bir faiz değildir. Yine diğer ikisinden farklı olarak buradaki bileşik faiz gecikme faizine gecikme faizi olmaz kuralının bir istisnası şeklinde karşımıza çıkar.

Buna göre I nolu öncülde bileşik faiz mümkün değildir zira hesap devresi en az 3 ay olmalıdır.

II nolu öncülde bileşik faiz mümkündür zira tüm şartlar yerini bulmuştur.

III nolu öncülde bileşik faiz mümkün değildir zira karşı taraf tacir değildir ve tüketici kredisi yapılmıştır.

Yanıt, B seçeneği.